

Landbruks- og matdepartementet
Postboks 8007 Dep

0030 OSLO

Saksnr
12/481-33

Løpenr
12726/15

Arkivkode
020

Avd/Sek/Saksh
LU/LU/ABA

Dykkar ref

Høyring - NOU 2014: 15 Norsk pelsdyrhold – bærekraftig utvikling eller styrt avvikling

23.04.2015 la Klepp kommune høyringssvar og innstilling i denne saka inn på Regjeringen.no.

I samband med innlegginga, meldte ein frå om at saka skulle behandlast i Klepp formannskap 27.04.2015, og at vedtak og særutskrift vil bli ettersendt.

Vedlagt særutskrift av saka følgjer denne sendinga.

Klepp kommune, 29.04.2015

Atle Barkve
landbrukssjef

Dokumentet er elektronisk godkjent og treng derfor ingen signatur.

SÆRUTSKRIFT AV MØTEBOK

Behandla i:
Formannskapet

Møtedato:
27.04.2015

Sak nr:
31/15

Saksbehandler: Atle Barkve
Arkivsak: 12/481-32

Arkiv: 020

HØYRING - NORSK PELSDYRHOLD - BEREKRAFTIG UTVIKLING ELLER STYRT AVVIKLING - NOU 2014:15

Saksutgreiing

Landbruks- og matdepartementet har sendt på høyring NOU 2014: 15: *Norsk pelsdyrhold – bærekraftig utvikling eller styrt avvikling?* Høyringsfristen er 27. april 2015. Den offentlege utgreiinga om pelsdyrhold vert sendt på høyring før departementet tek stilling til framtida for pelsdyrnæringa. Kommunane er ikkje høyringsinstans. Men som den største pelsdyrkommunen i landet bør Klepp kommune uttale seg om framtida for pelsdyrnæringa.

Pelsdyr er ei viktig næring i Klepp kommune. Næringa har lange tradisjonar på Jæren og i Klepp kommune. Næringa er i vekst i kommunen og i dag er det 18 pelsdyrfarmar med tilsaman 34.800 minktisper og 170 revetisper i kommunen..

Minktispetalet i Klepp utgjer ca 34 % av tispetalet i Rogaland og ca 20 % av tispetalet i Norge.

Pelsdyrprodusentane i Klepp selde i 2013 skinn for ca 86 mill kr. I 2014 gjekk salet ned, på grunn av reduserte prisar på verdsmarknaden, til 65 mill kr.

På landsbasis er det i dag ca. 280 pelsdyrfarmar, der kvar enkelt pelsdyrfarm i snitt generer ca 1 million kroner i verdi til samfunnet. Næringa samla sysselset 450 årsverk. NILF har berekna årleg verdiskaping per årsverk til 662 000 kroner. Pelsdyrnæringa er i dag ein open verdsmarknad med Kina som den største produsenten og den største kjøparen av skinn. Norge har ein prosent av minkproduksjonen i verda og fire prosent av produksjonen av reveskinn. Skinna frå Norge er av god kvalitet, og næringa konkurrerer godt på verdsmarknaden og gir Norge gode valutainntekter. Skinna vert selde på skinnauksjonen i Helsingfors. I 2013 omsette næringa for 486 millionar kroner, men i 2014 fall inntektene til 350 millionar kroner.

Pelsdyrnæringa har ringverknader til andre næringar i kommunen og regionen. I Sirevåg vart det i 2014 produsert 28 500 tonn pelsdyrfôr for Rogaland fylke og nabofylka Hordaland og Vest-Agder. Rogaland pelsdyrforlag har 24 årsverk og hadde i 2014 ein omsetnad på ca. 125 mill kr. Ein stor del av råstoffet kjem frå fiskeavfall frå fiskeindustrien i Sirevåg, fiskeavfall frå oppdrettsnæringa og slakteavfall frå Kviamarka næringsmiddelpark, der det er både slakteri, fjørfeslakteri og meieri.

Pelsdyrprodusentane må vere sertifiserte og godkjende av Norsk Pelsdyrslag for å vere medlem og for å kjøpe pelsdyrfôr frå Pelsdyrforlaget. Produsentar som ikkje er medlemmer må betale 30 prosent høgare pris på fôret.

Fiskeavfall frå fiskeindustrien og oppdrettsnæringa og slakteavfall vert også eksportert og selt til mellom anna Danmark og Finland, der det vert nytta som fôr til pelsdyra.

Pelsdyrnæringa er omstridd, og det går for tida ein debatt om det er etisk forsvarleg å halda fram med pelsdyr i Norge. Nokre land er i gang med prosessar for heilt eller delvis å avvikle pelsdyrhaldet. Politikarane i Norge er delte i synet på pelsdyrproduksjon.

Landbruks- og matdepartementet meiner at det ligg føre to hovudalternativ for framtida for pelsdyrnæringa i Norge:

a. Berekraftig utvikling

b. Styrt avvikling

Det er desse alternativa utvalet vart bedt om å utgreie. Eit fleirtal som består av fem medlemmer går inn for berekraftig utvikling av næringen, mens eit mindretal på tre medlemmer går inn for styrt avvikling. Eit medlem ynskjer ikkje å gje ei tilråding om alternativa for pelsdyrnæringa.

Vi gjengir her samandraget av den utgreiinga utvalet har kome med. Heile NOU 2014: 15 er å finna på

<https://www.regjeringen.no/nb/dokumenter/horing---nou-2014-15-norsk-pelsdyrhold---barekraftig-utvikling-eller-styrt-avvikling/id2363616/>

«Sammendrag og anbefalinger

Den globale pelsproduksjonen har økt betydelig de siste ti årene. Den norske pelsdyrnæringen er under gjeldende rammevilkår en lønnsom og internasjonalt konkurransedyktig næring. Samtidig er pelsdyrnæringen omstridd, og noen land har helt eller delvis avviklet pelsdyrhold eller er i gang med prosesser for dette. I debatten om pelsdyrnæringen er det to forhold som særlig er trukket fram som begrunnelse for å avvikle næringen. Det ene er spørsmålet om dyrevelferden i næringen er god nok, d.v.s. om dyreholdet oppfyller kravene i dyrevelferdsloven eller om dyrevelferden uavhengig av dette er så god som den bør være. Det andre gjelder betydningen av formålet med næringen, d.v.s. om produksjon av pels er et akseptabelt formål for å holde disse dyrene i bur.

Formålet med denne utredningen har vært å bidra til forutsigbarhet om framtidige rammevilkår for pelsdyrnæringen. Selv om et flertall i utvalget går inn for en bærekraftig utvikling av pelsdyrnæringen og tiltak som forutsettes å bidra til økt konkurransekraft, styrket legitimitet og å redusere uheldig påvirkning på naturmangfoldet, må det likevel understrekes at forutsigbarheten begrenses av særlig to forhold. For det første at næringen konkurrerer i et internasjonalt marked der prisene svinger fra år til år. For det andre at selv med et regelverk med krav til dyrevelferd på samme nivå som for annet husdyrhold og en streng etterlevelse av regelverket, er det lite sannsynlig at motstanden mot pelsdyrhold vil forsvinne.

Kapittel 3 omhandler pelsdyrnæringens historikk, næringen i dag og pelsdyrforskning. I Norge er det tillatt å holde mink, sølvrevtyper, blårevtyper og krysninger mellom disse revetyperne som pelsdyr. Pelsdyrholdet i Norge startet i 1905 med hold av rev, som etter hvert også ble importert fra Canada. Minkholdet startet i 1927 med importert amerikansk mink. I dag oppstalles alle pelsdyr i nettingbur med nettinggulv. Pelsdyrforskriftens krav til størrelse på burene (oppholdsenheterne) er beskrevet i kapittelet.

I 2014 var det i Norge 277 bruk med pelsdyr, enten mink eller rev eller begge deler, en økning fra 272 i 2012. Det har vært en økning i besetningsstørrelsen, og i løpet av de siste ti årene er dyretallet per enhet nesten tredoblet for mink og nesten doblet for rev. Verdensproduksjonen av reveskinn i 2013 er anslått til ca. 7,3 millioner skinn, hvorav Kina sto for ca. 69 %, Finland for ca. 25 % og Norge for ca. 3 %. For mink er verdensproduksjonen i 2013 anslått til ca. 72,6 millioner skinn, hvorav Kina sto for ca. 34 %, Norden totalt for ca 27 % og Norge for ca. 1 %. Norske skinn

omsettes på internasjonale auksjoner. Den internasjonale forskningen som er relevant for oppdraget er primært relatert til dyrenes velferd. Utvalget konstaterer at den nasjonale forskningen som foregår i dag er delfinansiert av pelsdyrnæringen. Dette begrenser hvilke tema det forskes på.

Kapittel 4 omtaler økonomiske forhold og regelverk som er relevant for utredningen. Nettoverdien av den norske pelsskinnproduksjonen har etter år 2000 ligget på mellom 200 og 300 millioner kroner årlig. Fra 2011 har verdien ligget på over 300 millioner kroner, og i 2013 lå verdien på nesten 486 millioner kroner. Den største kostnaden i pelsdyrnæringen er førkostnadene. Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning (NILF) har beregnet verdiskapingen i primærproduksjonen for 2013 til 231 millioner kroner, og den samlede årlige verdiskapingen i norsk pelsdyrnæring til å ligge på ca 298 millioner kroner. (2013 regnes som et «toppår», så den gjennomsnittlige årlige verdiskapingen de siste årene vil være lavere.) Med en samlet sysselsetting på ca. 450 årsverk, utgjør verdiskapingen 662 000 kroner per årsverk. Støtteordningene til pelsdyrhold omfatter tilskudd til frakt av pelsdyrfôr, tollfritak for råvarer til pelsdyrfôr (fra 2015), avløsertilskudd, tilskudd til avlsarbeid og investeringsstøtte. De totale årlige tilskudd kan anslås til ca. 35 millioner kroner.

Kapittel 5 omhandler naturmangfold og miljø. Rømte pelsdyr er fremmede organismer fordi de ikke hører til noen art eller bestand som forekommer naturlig på stedet. De kan fortrenge og gjøre betydelig skade på stedeegne arter, og slik ha uønsket effekt på økosystemer og biologisk mangfold. All mink i norsk natur stammer fra rømte individer fra oppdrett. Det finnes ingen samlet oversikt over i hvilket omfang pelsdyr rømmer fra pelsdyranlegg i dag, men det er antatt at rømming fortsatt er en kilde til spredning og opprettholdelse av minkpopulasjoner.

Kapittel 6 omhandler motstand mot pelsdyrhold og gir blant annet eksempler på meningsmålinger om pelsdyrhold utført i Norge og Europa de siste årene. Det er vedtatt forbud mot pelsdyrhold eller mot hold av enkelte pelsdyrarter i flere land i Europa.

Kapittel 7 drøfter og vurderer etiske spørsmål rundt pelsdyrhold. De etiske spørsmålene som gjelder pelsdyr er en del av de generelle etiske spørsmål som gjelder alt dyrehold. Vår lovgivning bygger på at mennesket har etiske plikter overfor dyr, og en sentral bakgrunn for lov om dyrevelferd var den etiske plattformen som dyrevelferdsmeldingen foreslo skulle være førende for holdninger og behandling av dyr i vårt samfunn. De sentrale etiske spørsmålene rundt pelsdyrhold er spørsmålet om dyrevelferden for pelsdyrene og spørsmålet om formålet med hold av pelsdyr, det vil si om det kan forsvares å holde og avlive pelsdyr for pelsens skyld.

Dyrevelferdsmeldingen av 2003 pekte på en rekke utfordringer ved pelsdyrholdet og foreslo en gjennomgang av det gjeldende regelverket for å sikre en bedre dyrevelferd for pelsdyr. Utvalget kommenterer oppfølgingen av dette med bakgrunn bl.a. i den nye pelsdyrforskriften som trådte i kraft i mai 2011 og Mattilsynets vurderinger av regelverksetterlevelsen. Utvalget konstaterer at det nye regelverket danner grunnlag for bedre velferd, men at det fortsatt er velferdsutfordringer i dagens pelsdyrhold. Disse er for både rev og mink spesielt knyttet til dyrenes muligheter til utforskning og variert aktivitet. Utvalget peker på at det fortsatt er utfordringer knyttet til pelsdyrenes tillitsfullhet overfor mennesker. Utvalget ser med bekymring på problemet med store og overvektige blårev og på problemer med hold av minkvalper i større grupper.

Bærekraftig utvikling eller styrt avvikling? Utvalgets anbefalinger

Utvalget har utredet og drøftet to hovedalternativer for pelsdyrnæringens framtid i Norge.

Kapittel 8 tar opp ulike aspekter ved en bærekraftig utvikling av næringen, tiltak for å opprettholde eller styrke konkurransekraften, tiltak for å styrke næringens legitimitet og tiltak for å redusere risiko for uheldige virkninger på naturmangfoldet.

Utvalget peker på at det først og fremst er opptil næringen selv å styrke sin egen konkurransekraft, og at myndighetene allerede har bidratt gjennom de økonomiske støtteordningene og

vektleggingen av at regelverket ikke skal være til hinder for en lønnsom næring. Fôr er den største utgiftsposten innen pelsdyroppdrett, og kostnadene til dette er derfor av stor betydning for konkurransekräften. Videre pekes det på betydningen av blant annet skinnkvalitet, dyrehelse, farmstørrelse og struktur.

Når det gjelder styrking av næringens legitimitet peker utvalget på flere forhold som kan styrke dyrevelferden. Utvikling av driftsformer som erstatter eller supplerer dagens nettingbur, og som kan påvises bedre å ivareta dyrenes behov, vil kunne øke velferden og dermed styrke næringens legitimitet. Det pekes videre på tiltak som avl for tillitsfullhet, styrking og systematisering av avlsarbeidet, å ta i bruk velferdsvurderinger som dokumenterer dyrevelferden og innføring av elektronisk journalsystem med mulighet for sentral rapportering. Dette vil gi bedre oversikt over en rekke faktorer i dyreholdet som kan brukes til å styrke dyrevelferden. Utvalget mener det er behov for mer forskning som vil bidra til økt dyrevelferd og dermed styrket legitimitet, og mener det bør bevilges mer penger fra det offentlige til dette.

Når det gjelder tiltak for å redusere risikoen for uheldige virkninger av pelsdyrnæringen på naturmangfoldet, peker utvalget på bedre etterlevelse av inneslutningskravet for å hindre rømming og behov for å oppdatere næringens retningslinjer for yttergjerdet. Det anbefales videre at næringen i sitt sertifiseringssystem Farm Sert i større grad implementerer krav som vil ivareta hensynet til naturmangfoldet, blant annet automatisk lukkeanordning på dører og porter. Videre foreslår utvalget at det i forskrift om fremmede organismer fastsettes varslings- og tiltakspunkt ved rømming av pelsdyr.

Kapittel 9 omhandler styrt avvikling. Mulighetene for omstilling til annen landbruksproduksjon basert på gårdsbrukets ressurser vurderes, og utvalget kommer til at disse mulighetene vil være varierende. Utvalget mener videre at et forbud mot pelsdyrhold i Norge bør klargjøres ved en ny lovbestemmelse. Utvalget vurderer om et forbud mot pelsdyrhold kan medføre erstatningsplikt for staten etter Grunnloven og Den europeiske menneskerettskonvensjonen (EMK). Det er ikke klart at et forbud uten noen sluttpakke eller kompensasjon for investeringer som ikke lenger kan benyttes, vil stå seg i forhold til EMK tilleggspunkt 1 artikkel 1 om vern om eiendom, selv om det gis en overgangstid på over ti år. Utvalget anser likevel at det i utgangspunktet er vid adgang til å gripe inn også uten å betale erstatning, men at dette vil avhenge av gjennomføringstidspunktet for forbudet. Utvalget anbefaler at et forbud kombineres med en form for kompensasjon. Utvalget mener det er betenkeligheter ved å sette en for lang utfasingstid.

Kapittel 10 inneholder utvalgets anbefaling. Et flertall bestående av fem medlemmer går inn for bærekraftig utvikling av næringen, mens et mindretall på tre medlemmer går inn for styrt avvikling. Ett medlem ønsker ikke å gi en anbefaling om alternativene for pelsdyrnæringen.

I kapittel 11 gjennomgås økonomiske og administrative konsekvenser. Flertallets forslag om bærekraftig utvikling vil ha begrensede økonomiske og administrative konsekvenser. Når det gjelder kompensasjon for bortfall av retten til å drive med pelsdyr, er det vist til beregninger foretatt av NILF.»

Vurdering

Klepp kommune er ein av dei største landbrukskommunane i landet. Når det gjeld husdyrhald, ligg Klepp for ulike dyreslag mellom dei framste. For Klepp kommune er det derfor viktig å leggja til rette for ei god og effektiv drift innafor alle område i landbruket.

Pelsdyrnæringa er ein viktig del av landbruksnæringa i Klepp kommune. Etter rådmannen si oppfatning må det også i framtida leggjast til rette for at ei god og effektiv pelsdyrnæring kan vidareutviklast i kommunen.

I den pågåande debatten om framtida til pelsdyrnæringa, er det lagt sterk vekt på dyrevelferd. Rådmannen er oppteken av fokuset på god dyrevelferd innafor alle område av landbruksnæringa,

også når det gjeld pelsdyrnæringa. Det må i den framtidige pelsdyrnæringa leggjast sterk vekt på at drifta skjer innafor tilfredsstillande rammer. Rådmannen er positiv til dei endringane som kom for få år sidan med den nye forskrifta om hald av pelsdyr. Med uanmeldte inspeksjonar frå Mattilsynet og obligatoriske veterinærbesøk, vil næringa vere den mest kontrollerte husdyrnæringa i landet. Rådmannen er oppteken av at pelsdyrnæringa må fylgje gjeldande reglar og forskrifter. Næringa må rekne med å bli kontrollert.

Pelsdyrprodusentane er til sjuande og sist ansvarlege for pelsdyrnæringa sitt omdøme. Den enkelte produsent må vere seg bevisst sitt etiske ansvar overfor pelsdyra sine. Det er derfor avgjerande at Norges Pelsdyralslag driv systematisk opplæring og eit haldningsskapande arbeid blant pelsdyrfarmane, slik at dei steller minken godt i samsvar med næringa sine retningslinjer og gjeldande regelverk. Useriøse produsentar må ikkje få lov til å drive med pelsdyr, og dei må miste den godkjende sertifiseringa.

Det vil vere behov for meir forsking som kan bidra til auka dyrevelferd og dermed styrka legitimitet for næringa. Det er viktig at det vert avla på å få tammare dyr. Her vil registrering av lynnet til minken og reven vere viktig.

Næringa må få forutsigbare rammevilkår, noko som vil vere viktig for rekruttering til næringa og pelsdyrfarmane sin vilje til å investere og satse på pelsdyr. Departementet bør kome med tiltak som styrker næringa sin legitimitet, utan at konkurransekrafta vert svekka.

Regelverk for dyrevelferd bør harmoniserast best mogleg i Norden. Dette må skje gjennom eit tett samarbeid. Det er viktig at dei ulike landa har tilnærma likt regelverk. Dersom det vert gitt særnorske krav til hald av pelsdyr, der produsentane ikkje kan nytte tilgjengeleg standard innan burstorleik eller annan teknologi, vil dette auke investeringskostnadane for norske pelsdyrfarmarar og svekke deira konkurransekraft.

Rådmannen registrerer at den nye Landbruksmeldinga som kom i 2011, gir grunn til optimisme. Meldinga legg grunnlaget for ei vidare satsing på pelsdyr i Norge. Rådmannen tilrår derfor at dette blir fylgt opp av landbruks- og matdepartementet, slik at pelsdyrnæringa får trygge og gode rammevilkår å arbeida under. Så vil det vere opp til næringa å vere sitt etiske ansvar bevisst, slik at rev og mink får ei god dyrevelferd.

Innstilling:

Rådmannen sitt forslag til vedtak:

Klepp kommune går inn for å oppretthalde pelsdyrnæringa i Norge, og ber om at næringa vert gitt forutsigbare rammevilkår. Pelsdyrnæringa må vidareførast som ein integrert del av landbruksnæringa. I den samanheng vil formannskapet understreke fylgjande:

1. Forutsigbare rammevilkår er viktige for rekruttering til næringa og pelsdyrfarmarane sin vilje til å investere og satse på pelsdyr.
2. Regelverk for dyrevelferd bør harmoniserast best mogleg i Norden. Dette må skje gjennom eit tett samarbeid.
3. Det vil vere behov for meir forsking som kan bidra til auka dyrevelferd og dermed styrka legitimitet for næringa.
4. Det bør avlast på å få tammare dyr med roleg lynne.
5. Pelsdyrnæringa og den enkelte pelsdyrfarmar må vere sitt etiske ansvar bevisst, slik at rev og mink får ei god dyrevelferd.

Formannskapet den 27.04.2015 sak 31/15

Behandling:

Forslag frå Børge Brunes -v:

Klepp kommune meiner at dagens pelsdyrhald ikkje er tilfredsstillande når det gjeld å ivareta dyra sine naturlege atferdsbehov. Dyrevelferda har vist liten framgang dei siste 15 åra, sjølv om det blir brukt uforholdsmessig store offentlege ressursar, når det gjeld forskning og tilsyn.

Dersom det ikkje er omforent vilje til å finna straksløysingar som gir vesentleg betre forhold for pelsdyra bør det leggst til rette for ei styrt avvikling av dagens pelsdyrhald i Norge.

Votering:

Forslaget frå Børge Brunes -v fekk 1 stemme, Børge Brunes -v.
Innstillinga fekk 8 stemmer.

Med 8 mot 1 stemme blei vedtatt:

VEDTAK:

Klepp kommune går inn for å oppretthalde pelsdyrnæringa i Norge, og ber om at næringa vert gitt forutsigbare rammevilkår. Pelsdyrnæringa må vidareførast som ein integrert del av landbruksnæringa. I den samanheng vil formannskapet understreke fylgjande:

1. Forutsigbare rammevilkår er viktige for rekruttering til næringa og pelsdyrfarmarane sin vilje til å investere og satse på pelsdyr.
2. Regelverk for dyrevelferd bør harmoniserast best mogleg i Norden. Dette må skje gjennom eit tett samarbeid.
3. Det vil vere behov for meir forskning som kan bidra til auka dyrevelferd og dermed styrka legitimitet for næringa.
4. Det bør avlast på å få tammare dyr med roleg lynne.
5. Pelsdyrnæringa og den enkelte pelsdyrfarmar må vere sitt etiske ansvar bevisst, slik at rev og mink får ei god dyrevelferd.

Rett utskrift, 29.04.2015

Wigdis B. Detlie
formannskapssekr.

Utskrift på e-post til:
Landbruks- og matdepartementet, Postboks 8007 Dep, 0030 Oslo

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandlar: Atle Barkve
Arkivsaksnr.: 12/481 - 30

Arkiv: 020

Planlagt behandling:

Formannskapet

HØYRING - NORSK PELSDYRHOLD - BEREKRAFTIG UTVIKLING ELLER STYRT AVVIKLING - NOU 2014: 15

Saksutgreiing

Landbruks- og matdepartementet har sendt på høyring NOU 2014: 15: *Norsk pelsdyrhold – bærekraftig utvikling eller styrt avvikling?* Høyringsfristen er 27. april 2015. Den offentlege utgreiinga om pelsdyrhold vert sendt på høyring før departementet tek stilling til framtida for pelsdyrnæringa. Kommunane er ikkje høyringsinstans. Men som den største pelsdyrkommunen i landet bør Klepp kommune uttale seg om framtida for pelsdyrnæringa.

Pelsdyr er ei viktig næring i Klepp kommune. Næringa har lange tradisjonar på Jæren og i Klepp kommune. Næringa er i vekst i kommunen og i dag er det 18 pelsdyrfarmar med tilsaman 34.800 minktisper og 170 revetisper i kommunen..

Minktispetalet i Klepp utgjer ca 34 % av tispetalet i Rogaland og ca 20 % av tispetalet i Norge.

Pelsdyrprodusentane i Klepp selde i 2013 skinn for ca 86 mill kr. I 2014 gjekk salet ned, på grunn av reduserte prisar på verdsmarknaden, til 65 mill kr.

På landsbasis er det i dag ca. 280 pelsdyrfarmar, der kvar enkelt pelsdyrfarm i snitt generer ca 1 million kroner i verdi til samfunnet. Næringa samla sysselset 450 årsverk. NILF har berekna årleg verdiskaping per årsverk til 662 000 kroner. Pelsdyrnæringa er i dag ein open verdsmarknad med Kina som den største produsenten og den største kjøparen av skinn. Norge har ein prosent av minkproduksjonen i verda og fire prosent av produksjonen av reveskinn. Skinna frå Norge er av god kvalitet, og næringa konkurrerer godt på verdsmarknaden og gir Norge gode valutainntekter. Skinna vert selde på skinnauksjonen i Helsingfors. I 2013 omsette næringa for 486 millionar kroner, men i 2014 fall inntektene til 350 millionar kroner.

Pelsdyrnæringa har ringverknader til andre næringar i kommunen og regionen. I Sirevåg vart det i 2014 produsert 28 500 tonn pelsdyrfôr for Rogaland fylke og nabofylka Hordaland og Vest-Agder. Rogaland pelsdyrforlag har 24 årsverk og hadde i 2014 ein omsetnad på ca. 125 mill kr. Ein stor del av råstoffet kjem frå fiskeavfall frå fiskeindustrien i Sirevåg, fiskeavfall frå oppdrettsnæringa og slakteavfall frå Kviamarka næringsmiddelpark, der det er både slakteri, fjørfeslakteri og meieri.

Pelsdyrprodusentane må vere sertifiserte og godkjende av Norsk Pelsdyrslag for å vere medlem og for å kjøpe pelsdyrfôr frå Pelsdyrforlaget. Produsentar som ikkje er medlemmer må betale 30 prosent høgare pris på fôret.

Fiskeavfall frå fiskeindustrien og oppdrettsnæringa og slakteavfall vert også eksportert og selt til mellom anna Danmark og Finland, der det vert nytta som fôr til pelsdyra.

Pelsdyrnæringa er omstridt, og det går for tida ein debatt om det er etisk forsvarleg å halda fram med pelsdyr i Norge. Nokre land er i gang med prosessar for heilt eller delvis å avvikle pelsdyrhaldet. Politikarane i Norge er delte i synet på pelsdyrproduksjon.

Landbruks- og matdepartementet meiner at det ligg føre to hovudalternativ for framtida for pelsdyrnæringa i Norge:

- a. Berekraftig utvikling
- b. Styrt avvikling

Det er desse alternativa utvalet vart bedt om å utgreie. Eit fleirtal som består av fem medlemmer går inn for berekraftig utvikling av næringen, mens eit mindretal på tre medlemmer går inn for styrt avvikling. Eit medlem ynskjer ikkje å gje ei tilråding om alternativa for pelsdyrnæringa.

Vi gjengir her samandraget av den utgreinga utvalet har kome med. Heile NOU 2014: 15 er å finna på

<https://www.regjeringen.no/nb/dokumenter/horing---nou-2014-15-norsk-pelsdyrhold---berekraftig-utvikling-eller-styrt-avvikling/id2363616/>

«Sammendrag og anbefalinger

Den globale pelsproduksjonen har økt betydelig de siste ti årene. Den norske pelsdyrnæringen er under gjeldende rammevilkår en lønnsom og internasjonalt konkurransedyktig næring. Samtidig er pelsdyrnæringen omstridt, og noen land har helt eller delvis avviklet pelsdyrhold eller er i gang med prosesser for dette. I debatten om pelsdyrnæringen er det to forhold som særlig er trukket fram som begrunnelse for å avvikle næringen. Det ene er spørsmålet om dyrevelferden i næringen er god nok, d.v.s. om dyreholdet oppfyller kravene i dyrevelferdsloven eller om dyrevelferden uavhengig av dette er så god som den bør være. Det andre gjelder betydningen av formålet med næringen, d.v.s. om produksjon av pels er et akseptabelt formål for å holde disse dyrene i bur.

Formålet med denne utredningen har vært å bidra til forutsigbarhet om framtidige rammevilkår for pelsdyrnæringen. Selv om et flertall i utvalget går inn for en bærekraftig utvikling av pelsdyrnæringen og tiltak som forutsettes å bidra til økt konkurransekraft, styrket legitimitet og å redusere uheldig påvirkning på naturmangfoldet, må det likevel understrekes at forutsigbarheten begrenses av særlig to forhold. For det første at næringen konkurrerer i et internasjonalt marked der prisene svinger fra år til år. For det andre at selv med et regelverk med krav til dyrevelferd på samme nivå som for annet husdyrhold og en streng etterlevelse av regelverket, er det lite sannsynlig at motstanden mot pelsdyrhold vil forsvinne.

Kapittel 3 omhandler pelsdyrnæringens historikk, næringen i dag og pelsdyrforskning. I Norge er det tillatt å holde mink, sølvrevtyper, blårevtyper og krysninger mellom disse revetyperne som pelsdyr. Pelsdyrholdet i Norge startet i 1905 med hold av rev, som etter hvert også ble importert fra Canada. Minkholdet startet i 1927 med importert amerikansk mink. I dag oppstalles alle pelsdyr i nettingbur med nettinggulv. Pelsdyrforskriftens krav til størrelse på burene (oppholdsenheterne) er beskrevet i kapittelet.

I 2014 var det i Norge 277 bruk med pelsdyr, enten mink eller rev eller begge deler, en økning fra 272 i 2012. Det har vært en økning i besetningsstørrelsen, og i løpet av de siste ti årene er dyretallet per enhet nesten tredoblet for mink og nesten doblet for rev. Verdensproduksjonen av reveskinn i 2013 er anslått til ca. 7,3 millioner skinn, hvorav Kina sto for ca. 69 %, Finland for ca. 25 % og Norge for ca. 3 %. For mink er verdensproduksjonen i 2013 anslått til ca. 72,6 millioner skinn, hvorav Kina sto for ca. 34 %, Norden totalt for ca 27 % og Norge for ca. 1 %. Norske skinn omsettes på internasjonale

auksjoner. Den internasjonale forskningen som er relevant for oppdraget er primært relatert til dyrenes velferd. Utvalget konstaterer at den nasjonale forskningen som foregår i dag er delfinansiert av pelsdyrnæringen. Dette begrenser hvilke tema det forskes på.

Kapittel 4 omtaler økonomiske forhold og regelverk som er relevant for utredningen. Nettoverdien av den norske pelsskinnproduksjonen har etter år 2000 ligget på mellom 200 og 300 millioner kroner årlig. Fra 2011 har verdien ligget på over 300 millioner kroner, og i 2013 lå verdien på nesten 486 millioner kroner. Den største kostnaden i pelsdyrnæringen er førkostnadene. Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning (NILF) har beregnet verdiskapingen i primærproduksjonen for 2013 til 231 millioner kroner, og den samlede årlige verdiskapingen i norsk pelsdyrnæring til å ligge på ca 298 millioner kroner. (2013 regnes som et «toppår», så den gjennomsnittlige årlige verdiskapingen de siste årene vil være lavere.) Med en samlet sysselsetting på ca. 450 årsverk, utgjør verdiskapingen 662 000 kroner per årsverk. Støtteordningene til pelsdyrhold omfatter tilskudd til frakt av pelsdyrfôr, tollfritak for råvarer til pelsdyrfôr (fra 2015), avløsertilskudd, tilskudd til avlsarbeid og investeringsstøtte. De totale årlige tilskudd kan anslås til ca. 35 millioner kroner.

Kapittel 5 omhandler naturmangfold og miljø. Rømte pelsdyr er fremmede organismer fordi de ikke hører til noen art eller bestand som forekommer naturlig på stedet. De kan fortrenge og gjøre betydelig skade på stedegne arter, og slik ha uønsket effekt på økosystemer og biologisk mangfold. All mink i norsk natur stammer fra rømte individer fra oppdrett. Det finnes ingen samlet oversikt over i hvilket omfang pelsdyr rømmer fra pelsdyranlegg i dag, men det er antatt at rømming fortsatt er en kilde til spredning og opprettholdelse av minkpopulasjoner.

Kapittel 6 omhandler motstand mot pelsdyrhold og gir blant annet eksempler på meningsmålinger om pelsdyrhold utført i Norge og Europa de siste årene. Det er vedtatt forbud mot pelsdyrhold eller mot hold av enkelte pelsdyrarter i flere land i Europa.

Kapittel 7 drøfter og vurderer etiske spørsmål rundt pelsdyrhold. De etiske spørsmålene som gjelder pelsdyr er en del av de generelle etiske spørsmål som gjelder alt dyrehold. Vår lovgivning bygger på at mennesket har etiske plikter overfor dyr, og en sentral bakgrunn for lov om dyrevelferd var den etiske plattformen som dyrevelferdsmeldingen foreslo skulle være førende for holdninger og behandling av dyr i vårt samfunn. De sentrale etiske spørsmålene rundt pelsdyrhold er spørsmålet om dyrevelferden for pelsdyrene og spørsmålet om formålet med hold av pelsdyr, det vil si om det kan forsvares å holde og avlive pelsdyr for pelsens skyld.

Dyrevelferdsmeldingen av 2003 pekte på en rekke utfordringer ved pelsdyrholdet og foreslo en gjennomgang av det gjeldende regelverket for å sikre en bedre dyrevelferd for pelsdyr. Utvalget

kommenterer oppfølgingen av dette med bakgrunn bl.a. i den nye pelsdyrforskriften som trådte i kraft i mai 2011 og Mattilsynets vurderinger av regelverksetterlevelsen. Utvalget konstaterer at det nye regelverket danner grunnlag for bedre velferd, men at det fortsatt er velferdsutfordringer i dagens pelsdyrhold. Disse er for både rev og mink spesielt knyttet til dyrenes muligheter til utforskning og variert aktivitet. Utvalget peker på at det fortsatt er utfordringer knyttet til pelsdyrenes tillitsfullhet overfor mennesker. Utvalget ser med bekymring på problemet med store og overvektige blårev og på problemer med hold av minkvalper i større grupper.

Bærekraftig utvikling eller styrt avvikling? Utvalgets anbefalinger

Utvalget har utredet og drøftet to hovedalternativer for pelsdyrnæringens framtid i Norge.

Kapittel 8 tar opp ulike aspekter ved en bærekraftig utvikling av næringen, tiltak for å opprettholde eller styrke konkurransekraften, tiltak for å styrke næringens legitimitet og tiltak for å redusere risiko for uheldige virkninger på naturmangfoldet.

Utvalget peker på at det først og fremst er opptil næringen selv å styrke sin egen konkurransekraft, og at myndighetene allerede har bidratt gjennom de økonomiske støtteordningene og vektleggingen av at regelverket ikke skal være til hinder for en lønnsom næring. Fôr er den største utgiftsposten innen pelsdyroppdrett, og kostnadene til dette er derfor av stor betydning for konkurransekraften. Videre pekes det på betydningen av blant annet skinnkvalitet, dyrehelse, farmstørrelse og struktur.

Når det gjelder styrking av næringens legitimitet peker utvalget på flere forhold som kan styrke dyrevelferden. Utvikling av driftsformer som erstatter eller supplerer dagens nettingbur, og som kan påvises bedre å ivareta dyrenes behov, vil kunne øke velferden og dermed styrke næringens legitimitet. Det pekes videre på tiltak som avl for tillitsfullhet, styrking og systematisering av avlsarbeidet, å ta i bruk velferdsvurderinger som dokumenterer dyrevelferden og innføring av elektronisk journalsystem med mulighet for sentral rapportering. Dette vil gi bedre oversikt over en rekke faktorer i dyreholdet som kan brukes til å styrke dyrevelferden. Utvalget mener det er behov for mer forskning som vil bidra til økt dyrevelferd og dermed styrket legitimitet, og mener det bør bevilges mer penger fra det offentlige til dette.

Når det gjelder tiltak for å redusere risikoen for uheldige virkninger av pelsdyrnæringen på naturmangfoldet, peker utvalget på bedre etterlevelse av innesluttingskravet for å hindre rømming og behov for å oppdatere næringens retningslinjer for yttergjerdet. Det anbefales videre at næringen i sitt sertifiseringssystem Farm Sert i større grad implementerer krav som vil ivareta hensynet til naturmangfoldet, blant annet automatisk lukkeanordning på dører og porter. Videre foreslår utvalget at det i forskrift om fremmede organismer fastsettes varslings- og tiltaksplikt ved rømming av pelsdyr.

Kapittel 9 omhandler styrt avvikling. Mulighetene for omstilling til annen landbruksproduksjon basert på gårdsbrukets ressurser vurderes, og utvalget kommer til at disse mulighetene vil være varierende. Utvalget mener videre at et forbud mot pelsdyrhold i Norge bør klargjøres ved en ny lovbestemmelse. Utvalget vurderer om et forbud mot pelsdyrhold kan medføre erstatningsplikt for staten etter Grunnloven og Den europeiske menneskerettskonvensjonen (EMK). Det er ikke klart at et forbud uten noen sluttpakke eller kompensasjon for investeringer som ikke lenger kan benyttes, vil stå seg i forhold til EMK tilleggsprotokoll 1 artikkel 1 om vern om eiendom, selv om det gis en overgangstid på over ti år. Utvalget anser likevel at det i utgangspunktet er vid adgang til å gripe inn også uten å betale erstatning, men at dette vil avhenge av gjennomføringstidspunktet for forbudet. Utvalget anbefaler at et forbud kombineres med en form for kompensasjon. Utvalget mener det er betenkeligheter ved å sette en for lang utfasingstid.

Kapittel 10 inneholder utvalgets anbefaling. Et flertall bestående av fem medlemmer går inn for bærekraftig utvikling av næringen, mens et mindretall på tre medlemmer går inn for styrt avvikling. Ett medlem ønsker ikke å gi en anbefaling om alternativene for pelsdyrnæringen.

I kapittel 11 gjennomgås økonomiske og administrative konsekvenser. Flertallets forslag om bærekraftig utvikling vil ha begrensede økonomiske og administrative konsekvenser. Når det

gjelder kompensasjon for bortfall av retten til å drive med pelsdyr, er det vist til beregninger foretatt av NILF.»

Vurdering

Klepp kommune er ein av dei største landbrukskommunane i landet. Når det gjeld husdyrhald, ligg Klepp for ulike dyreslag mellom dei framste. For Klepp kommune er det derfor viktig å leggja til rette for ei god og effektiv drift innafor alle område i landbruket.

Pelsdyrnæringa er ein viktig del av landbruksnæringa i Klepp kommune. Etter rådmannen si oppfatning må det også i framtida leggjast til rette for at ei god og effektiv pelsdyrnæring kan vidareutviklast i kommunen.

I den pågåande debatten om framtida til pelsdyrnæringa, er det lagt sterk vekt på dyrevelferd. Rådmannen er oppteken av fokuset på god dyrevelferd innafor alle områder av landbruksnæringa, også når det gjeld pelsdyrnæringa. Det må i den framtidige pelsdyrnæringa leggjast sterk vekt på at drifta skjer innafor tilfredsstillande rammer. Rådmannen er positiv til dei endringane som kom for få år sidan med den nye forskrifta om hald av pelsdyr. Med uanmeldte inspeksjonar frå Mattilsynet og obligatoriske veterinærbesøk, vil næringa vere den mest kontrollerte husdyrnæringa i landet. Rådmannen er oppteken av at pelsdyrnæringa må fylgje gjeldande reglar og forskrifter. Næringa må rekne med å bli kontrollert.

Pelsdyrprodusentane er til sjuande og sist ansvarlege for pelsdyrnæringa sitt omdøme. Den enkelte produsent må vere seg bevisst sitt etiske ansvar overfor pelsdyra sine. Det er derfor avgjerande at Norges Pelsdyrslag driv systematisk opplæring og eit haldningsskapande arbeid blant pelsdyrfarmane, slik at dei steller minken godt i samsvar med næringa sine retningslinjer og gjeldande regelverk. Useriøse produsentar må ikkje få lov til å drive med pelsdyr, og dei må miste den godkjende sertifiseringa.

Det vil vere behov for meir forskning som kan bidra til auka dyrevelferd og dermed styrka legitimitet for næringa. Det er viktig at det vert avla på å få tammare dyr. Her vil registrering av lynnet til minken og reven vere viktig.

Næringa må få forutsigbare rammevilkår, noko som vil vere viktig for rekruttering til næringa og pelsdyrfarmane sin vilje til å investere og satse på pelsdyr. Departementet bør kome med tiltak som styrker næringa sin legitimitet, utan at konkurransekrafta vert svekka.

Regelverk for dyrevelferd bør harmoniserast best mogleg i Norden. Dette må skje gjennom eit tett samarbeid. Det er viktig at dei ulike landa har tilnærma likt regelverk. Dersom det vert gitt særnorske krav til hald av pelsdyr, der produsentane ikkje kan nytte tilgjengeleg standard innan burstorleik eller annan teknologi, vil dette auke investeringskostnadane for norske pelsdyrfarmarar og svekke deira konkurransekraft.

Rådmannen registrerer at den nye Landbruksmeldinga som kom i 2011, gir grunn til optimisme. Meldinga legg grunnlaget for ei vidare satsing på pelsdyr i Norge. Rådmannen tilrår derfor at dette blir fylgt opp av landbruks- og matdepartementet, slik at pelsdyrnæringa får trygge og gode rammevilkår å arbeida under. Så vil det vere opp til næringa å vere sitt etiske ansvar bevisst, slik at rev og mink får ei god dyrevelferd.

Innstilling:

Rådmannen sitt forslag til vedtak:

Klepp kommune går inn for å oppretthalde pelsdyrnæringa i Norge, og ber om at næringa

vert gitt forutsigbare rammevilkår. Pelsdyrnæringa må vidareførast som ein integrert del av landbruksnæringa. I den samanheng vil formannskapet understreke fylgjande:

1. Forutsigbare rammevilkår er viktige for rekruttering til næringa og pelsdyrfarmane sin vilje til å investere og satse på pelsdyr.
2. Regelverk for dyrevelferd bør harmoniserast best mogleg i Norden. Dette må skje gjennom eit tett samarbeid.
3. Det vil vere behov for meir forskning som kan bidra til auka dyrevelferd og dermed styrka legitimitet for næringa.
4. Det bør avlast på å få tammare dyr med roleg lynne.
5. Pelsdyrnæringa og den enkelte pelsdyrfarmar må vere sitt etiske ansvar bevisst, slik at rev og mink får ei god dyrevelferd.

Rådmannen i Klepp 21.4.2015

Dokumentet er elektronisk godkjent og treng derfor ingen signatur.